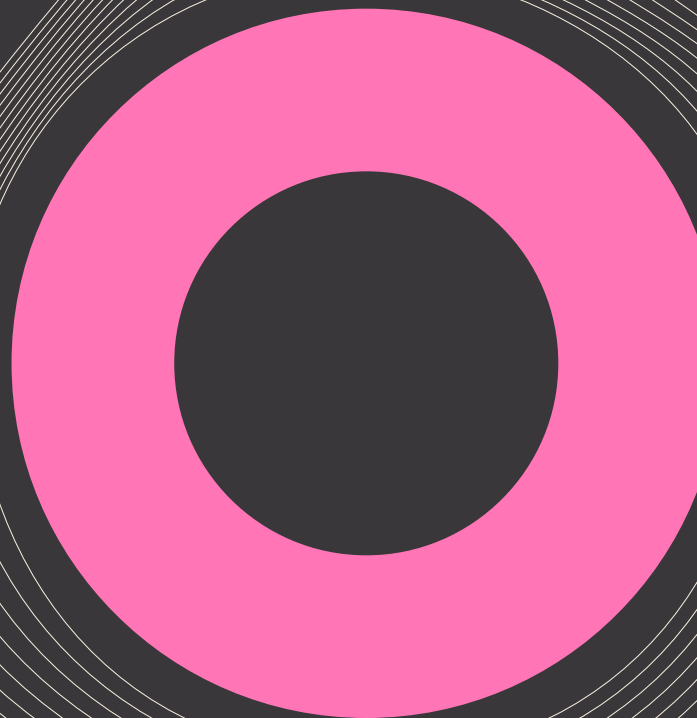

**LOKAL ARV I
KATASTROFEBEREDS
KAP. ENGASJEMENT
AV INTERESSENER I
CORE LABS**

3. utgave - 15. desember 2024

INNLEDNING

RESILIAGE er et treårig europeisk forskningsprosjekt (2023-2026) som fokuserer på å styrke lokalsamfunnets motstandskraft gjennom integrering av kultur- og naturarv i katastroferisikoreduksjon (DRR). Prosjektet er finansiert av Horisont Europa og utforsker hvordan kulturarv, som en viktig ressurs i lokalsamfunn, kan styrke samfunnets motstandskraft i møte med naturkatastrofer og ekstreme hendelser. Ved å gjennomføre feltundersøkelser og engasjere lokalsamfunn i scenarioer med flere farer, har RESILIAGE som mål å generere kunnskap som kan brukes i praksis, slik at lokalsamfunnene kan forberede seg bedre på og redusere katastroferisiko, samtidig som de tar hensyn til effektene av klimaendringene.

Prosjektet ledes av Politecnico di Torino og involverer 18 partnere fra 10 land, inkludert førstehjelpspersonell, beslutningstakere, borgerforeninger og kulturarvsorganisasjoner. Gjennom **fem CORE Labs** (COmmunity REsilience Labs) i fem forskjellige land - **Famenne-Ardenne (B)**, **Kreta (GR)**, **Naturtejo (PT)**, **Trondheim (NO)** og **Karsiyaka (TR)**- bruker RESILIAGE et **Systemic Resilience Innovation (SyRI)**-rammeverk for å analysere styring, sosial interaksjon og andre kritiske faktorer. Dette rammeverket identifiserer og forbedrer praksiser som styrker lokalsamfunnets motstandskraft, ved å bruke kulturarv i håndtering av katastroferisiko og tilpasning til klimaendringer. I tillegg spesialiserer hvert CORE Lab seg på en spesifikk styringsskala, inkludert bydel, kommune, kommunenettnettverk, regional og regionovergripende.

Ved å engasjere interessenter i samarbeid og deltakende prosesser søker prosjektet å skape digitale verktøy og myke løsninger som styrker samfunnets beredskap og fremmer langsiktige strategier for motstandskraft mot katastrofer.

INNHOOLD

Hefte nr. 3: Local Heritage engagement for Disaster Risk Reduction (DRR) tar for seg de viktigste funnene fra feltforskningen som ble utført i de fem CORE-laboratoriene i RESILIAGE-prosjektet. Heftet tar for seg hvordan **lokalsamfunn har blitt engasjert i å identifisere lokal kulturarv på truede steder**. Heftet belyser hvilken rolle lokal kulturarv kan spille for å fremme **engasjement fra flere interessenter**, og gir innsikt i hvordan man i samarbeid kan skape felles kunnskap.

RESILIAGE integrerer **et historisk-kulturelt perspektiv i forståelsen av samspillet mellom menneske og miljø for å definere lokalsamfunnets motstandskraft**. RESILIAGE tar utgangspunkt i at de er spesielt innkapslet i den materielle og immaterielle kultur- og naturarven til steder og lokalsamfunn, og utnytter denne arven som har spilt en avgjørende rolle i utformingen av lokale identiteter og stedsfølelsen for å engasjere lokalsamfunn i katastroferisikoreduksjon.

Lokal kulturarv omfatter både det fysiske og menneskelige miljøet, og gjenspeiler det rike kulturelle mangfoldet i grupper på tvers av ulike geografiske områder, noe som påvirker samfunnet på flere nivåer. RESILIAGE oppfordrer til en dialog mellom flere aktører for å identifisere lokal kulturarv og forme forståelsen av den i samarbeid for å styrke samfunnets motstandskraft.

Som UNESCO understreker: «Immateriell **kulturarv kan bare anerkjennes som sådan av de lokalsamfunnene, gruppene eller enkeltpersonene som skaper, vedlikeholder og overfører** den - uten deres anerkjennelse kan ingen andre erklære den som sin arv.»

I RESILIAGE ble det utviklet aktiviteter med fokus på kulturarv for å fremme et meningsfylt engasjement fra flere interessenter i katastroferisikohåndteringen. Aktivitetene fulgte en strukturert tilnærming, som startet med kollektiv idémyldring og diskusjoner, gikk videre til felles beslutningstaking og ble avsluttet med simuleringsbaserte øvelser. Resultatene gjenspeiler deltakernes unike erfaringer og perspektiver, formet av deres ulike bakgrunner og interaksjoner.

Samskapingsaktivitetene med lokalsamfunnene la vekt på kulturelle, historiske og miljømessige faktorer for å støtte aktiv involvering i alle faser av kunnskapsbyggingen. I de følgende avsnittene presenteres de viktigste funnene for hvert område.

Core Lab

**Trondheim
NORWAY**

**TRONDHEIM
NORWAY
CORE LAB**

NØKKELINNSIKTER FRA TRONDHEIMS DRR-TILNÆRMING

Core Lab

**Trondheim
NORWAY**

- **SyRI Framework**

Helse og velvære

- **Styringskala**

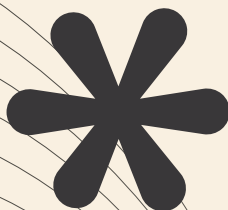
Kommune

Bakklandet-nabolaget i Trondheim, preget av de tradisjonelle fargede trebygningene som henger over Nidelva-elven.

Historiske havnehus og magasiner i de nordlige distriktene i Trondheim, som viser minner fra den historiske identiteten til havneområdet.

“I Trondheim handler kulturarv ikke bare om landemerker - det er en del av hvem vi er som samfunn. Ved å bevare disse stedene styrker vi også byens motstandskraft og ånd, spesielt i tøffe tider.”

*Marita Hoel Fossen
daglig leder i Trondheim Røde Kors*

12.-13. juni 2024 besøkte medlemmer av RESILIAGE-konsortiet, deriblant sosiologer, psykologer og arkitekter, Trondheim, med lokale partnere i Trondheim Røde Kors som vertskap. Målet med ekskursjonen **var å utforske steder som Trondheims befolkning har identifisert som symbolske for byens kulturarv, med særlig fokus på områder som er sårbare for kvikkleireskred.**

Den første dagen dro teamet på en guidet rundtur i Trondheims bybilde, som begynte med den ikoniske **Nidarosdomen og de fargerike trehusene og intime gatene i bydelen Bakklandet.**

Nidarosdomen, et historisk og åndelig landemerke, viser Trondheims arkitektoniske arv og er fortsatt et samlingspunkt for kulturell og **samfunnsmessig stolthet**, som symboliserer både samfunnets **motstandskraft** og Norges nasjonale arv.

Katedralens betydning for lokalsamfunnet understrekes ytterligere av den iherdige innsatsen for å restaurere den etter skader fra konflikter; ved flere anledninger har lokale grupper, særlig kvinneforeninger, samlet inn penger til gjenoppbyggingen for å sikre at den blir bevart for fremtidige generasjoner. På vei gjennom **Bakklandet** mot sentrum møtte teamet et nabolag der de historiske bygningene har blitt ominnredet på en gjennomtenkt måte for å gi plass til kulturelle initiativer og samfunnsfunksjoner. Et av disse er Fellesverket Trondheim Røde Kors, et ungdomssenter som drives av Trondheim Røde Kors og fungerer som et knutepunkt for unge mennesker. Fellesverket tilbyr ressurser med fokus **på psykisk helsehjelp, sosial rehabilitering og kompetansebygging, og legger vekt på inkludering og motstandskraft blant ungdom - et fokus som forble sterkt selv under covid-19-pandemien.** Fellesverket skaper et miljø der kulturarv møter sosiale behov, og skaper innbydende arenaer for sammenkomster og ungdomsengasjement.

Like i nærheten viste Trondheim Kunstmuseum en utstilling om den norske kunstneren Else Hagen, som utforsket hennes innflytelse på moderne norsk kunst, med fokus **på temaer som menneskelige relasjoner og kjønnsroller.** Denne utstillingen understreker **Trondheims engasjement for å integrere kjønnspektiver i sin kulturarv.**

Omvisningen satte også søkelyset på Trondheims immaterielle kulturarv, deriblant tradisjonell fiskepraksis som er nært knyttet til byens elvelandskap. Disse praksisene, som verdsettes like mye for sin kulturelle betydning som for sin økonomiske rolle, fortsatte selv under nedstengninger, noe som forsterket båndene i lokalsamfunnet og en felles identitetsfølelse formet av Trondheims vannveier.

Etter omvisningen møttes RESILIAGE-konsortiet på hovedkvarteret til Trondheim Røde Kors, der lokale partnere organiserte interaktive workshoper med representanter fra lokalsamfunnet, førstehjelpspersonell, lokale administratorer og kulturminneforvaltere. Disse workshopene fokuserte på å identifisere kulturarvsverdier som er relevante for katastroferisikoreduksjon, og på å øke forståelsen av Trondheims lokale kulturarv i sammenheng med samfunnets motstandskraft og katastrofeberedskap.

Trondheims lokale kulturarv

Den lokale kulturarven i Trondheim, slik den ble identifisert av CORE-laboratoriet gjennom samarbeidsaktivitetene, fremhevet en sterk vektlegging av historisk arv fremfor natur- og miljøfaktorer, og avslørte hvordan byens identitet er dypt forankret i det rike kulturelle og historiske landskapet. Viktige elementer som ble identifisert, er **Trondheims historiske bygninger og arkitektoniske steder**, som Nidarosdomen, Gamle bybro og Bakklandet, som til sammen tegner et levende bilde av Trondheims fortid og utviklingen av byen som et kulturelt knutepunkt.

Trondheims tradisjoner, særlig de som er forankret i religiøse og historiske kontekster, spiller en sentral rolle i den lokale kulturarven. Arrangementer som Olsok/St. Olavsfestdagene, til ære for Olav den hellige, sammen med kongelige regalier og kroningsseremonier, gjenspeiler et samfunn som er opptatt av å bevare sin historiske kontinuitet. Disse feiringene, sammen med **symboler** som trønderbunaden og trondheimsrosen, skaper bånd mellom generasjonene og forsterker en felles identitetsfølelse.

Kulturinstitusjoner som Ringve musikkmuseum, Sverresborg folkemuseum og Erkebisppegården, sammen med opptredener av grupper som Nidarosdomens kor, understreker **Trondheims engasjement for kunstneriske uttrykk og historisk bevaring**. Dette fokuset på kulturell dannelse og historisk bevissthet understøttes ytterligere av byens utdanningsinstitusjoner og arkiver, noe som understreker et samfunn som verdsetter kunnskap og kulturarv som en del av sin borgeridentitet. Selv om naturmiljøet, med steder som Trondheimsfjorden, Bymarka naturreservat og Nidelva, anerkjennes for sin rekreasjonsverdi og økologiske verdi, er det likevel den **kulturelle og historiske identiteten som vektlegges**. Samfunnet verdsetter også lokal matkultur, med retter som Trøndersodd og en rekke lokale ølmerker som symboliserer både bærekraft og stolthet over lokal produksjon. Trondheims kulturarv er formet av et vedvarende fokus på historisk identitet, noe som påvirker atferden, tradisjonene og følelsen av tilhørighet som kjennetegner innbyggerne.

Trondheims erfaringer med lokal kulturarv i DRR

- **Oppmuntre til deling av håndverkskunnskap:** Fremme initiativer i lokalsamfunnet for å dele og lære bort tradisjonelle håndverksferdigheter, og sikre at lokal kunnskap går i arv gjennom generasjoner.
- **Fremme samarbeid om fellesområder:** Styrke båndene i lokalsamfunnet ved å oppmuntre til felles innsats for å etablere og vedlikeholde arbeidsplasser og fellesområder, slik at det skapes fellesarealer som bidrar til sosialt samhold.
- **Tilpass beredskapen for å bevare kulturelle verdier:** Utvikle fleksible beredskapsstrategier som gjør det mulig å tilpasse seg raskt til krisesituasjoner, samtidig som man prioriterer å beskytte kultur- og samfunnsverdier.
- **Utnytt lokale og eksterne ressurser:** Utnytt ressurser fra lokale utdanningsinstitusjoner og frivillige programmer, samt ekstern støtte, for å bidra til gjenoppbygging og gjenoppbyggingsarbeid og dermed styrke lokalsamfunnets motstandskraft.
- **Engasjer fagfolk innen kulturarv i kriseplanleggingen:** Hold fagfolk innen kulturarv informert og aktivt involvert i kriseplanleggingen, og utnytt ekspertisen deres til å beskytte kulturelle verdier effektivt i krisesituasjoner.

WEBSITE

www.resiliage.eu

CONTACT US

info@resiliage.eu

FOLLOW US

     @ResiliageEU

OUR CONSORTIUM

